

Broj/Број: 04/03-05-183/09
Sarajevo/Сарајево: 4.6.2009.godine

**IZVJEŠTAJ
S GODIŠNJE EKONOMSKE KONFERENCIJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE OSCE-a
" SVJETSKA FINANSIJSKA KRIZA "
Dablin, 27. i 28. maja 2009.**

U Dublinu je, 27. i 28. maja 2009., održana 6. godišnja ekonomska konferencija Parlamentarne skupštine OSCE-a o temi svjetske finansijske krize i njenih posljedica na OSCE., tokom koje se raspravljalo o uzrocima i načinima prevazilaženja krize ali i o temama slobodne trgovine i protekcionizma, finansijske regulative i dobrog upravljanja, kao i socijalnih posljedice krize.

U radu konferencije učestvovali su i Šemsudin Mehmedović, prvi zamjenik predsjedavajućeg stalne delegacije PSBiH u PSOSCE-a, i Jelena Rajaković, sekretar stalne delegacije PSBiH u PSOSCE-a.

U uvodnom izlaganju, predsjednik PSOSCE-a Joao Soares istakao je da se ta organizacija mora dodatno angažirati na pitanju finansijske krize koja prijete da ugrozi sve zemlje članice OSCE-a.

Pozivajući prisutne predstavnike zemalja na povećanje međusobne saradnje i naglasivši da taj problem ne može da bude riješen bez razmjene iskustava i znanja, Soares je istakao da ovo nije vrijeme za protekcionizam i sebične interese jer ovu krizu zemlje ne mogu prevazići samostalno.

Ovo je najveća svjetska tema danšnjice i isto pogađa i bogate i siromašne zemlje te ja na OSCE-u da učini sve da se zemlje članice koje su u najvećoj mjeri pogođene krizom ne bi osjećale beznadežno.

Joao Soares je kao najbitnije uzroke krize naveo: razvoj pojedinih tržišta u "virtuelna tržišta" koja nemaju puno veze s realnim svijetom, problem "kazino-ekonomije" * i off-shore poslovanje, naglasivši da bi najbolje rješenje za taj problem bilo zaključivanje međunarodnog sporazuma o prekidu off-shore transakcija.

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Irske John O'Donoghue i predsjedavajući Senata Parlamenta Irske Pat Moylan govorili su o ekonomskom stanju njihove zemlje unutar svjetske finansijske krize, naglasivši da je Irska bila simbol ekonomskog uspjeha u Evropi, a da je postala prva žrtva ekonomske krize na kontinentu.

Oni su istakli da prije krize u Irskoj skoro da nije bilo nezaposlenosti, a sad je njena stopa oko 15%, dodavši da su najveći naponi te zemlje trenutno usmjereni na sanaciju banaka kroz različite faze: od garancija za polog i dokapitalizacije pa do nacionalizacije jednog broja banaka.

Ministar finansija Irske Brian Lenihan istakao je da ova kriza nije ciklična već nešto mnogo dublje i ozbiljnije. To je kriza banaka i cijelog finansijskog sistema i zahtijeva obnovu bankarskog sistema u cijelom svijetu, inače neće moći biti prevaziđena.

*Kazino ekonomija-ekonomija samo za povlaštene kategorije privrednika, s mitom i korupcijom, van dozvoljenih okvira i na tome stvorenim monopolima i kartelima, ali i nazadovanjem i

potpunim zapostavljanjem privrednih aktivnosti. Izvor: publikacija Instituta za istraživanje tržišta Beograd.

Tokom sesije čija je tema bila "Odgovori na finasijsku krizu: slobodna trgovina vs. protekcionizam" izlaganja su imali: Austin Huges, direktor KBC banke-Brisel, Mihail V. Popov, predsjedavajući menadžmenta NOVATEK kompanije, Rusija, i prof. Raj Kinsella, Institut za evropske finansije. Oni su govorili o mogućnostima prevencije krize kroz lekcije iz prethodnih velikih finasijskih kriza, naglasivši da je ovo i prilika za dalekosežna poboljšanja i stvaranje svjetski održivog finasijskog sistema. Bilo je riječi i o tržištu energenata, te je upućen apel za racionalnu potrošnju plina i nafte zbog predviđanja skorog iscrpljivanja rezervi ovih energenata. Zaključeno je da postoje dobri zakonski propisi za postojeća energetska tržišta ali da se mora osigurati njihova pravilna primjena.

Tokom razmatranja pitanja finasijskih propisa i dobrog upravljanja prisutni su diskutirali o resusima, prihodima i obavezama vlada.

Izlaganja o ovim temama imali su: Anders Johnsson, generalni sekretar IPU ; Jonas Moberg, šef Međunarodnog sekretarijata EITI ; Kuanysh Sultanov, predsjedavajući Komiteta za međunarodne odnose, odbranu i sigurnost Senata Parlamenta Kazakhstana; Patrik Honohan, profesor međunarodnih finansija i ekonomije, Trinity College Dablin.

Ukazano je na pozitivne napore koje su uložili EITI (Extractive Industries Transparency Initiative) u poboljšanje ekonomske osnove kroz povećanu transparentnost.

Istaknuto je da 3,5 milijarda ljudi živi u zemljama bogatim naftom, plinom i mineralima. Uz dobro upravljanje eksploatacijom ovih resursa mogu se generirati veliki prihodi te podstaći rast privrede i smanjenje siromaštva.

Međutim, ako vlasti ne rade svoj posao dobro, stručno i odgovorno, kao krajnji rezultat javljaju se siromaštvo, korupcija i sukob. Zato EITI ima za cilj da se ojača upravljanje ekstraktivnim industrijama kroz poboljšanu transparentnost i odgovornost u tom sektoru.

Na kraju ovog dijela konferencije zaključeno je da je neophodno raditi na borbi protiv protekcionizma i osigurati prohodnost puteva za robu, radnu snagu i novac. Istaknuto je da ovo nije vrijeme za sebičnost i samostalne pokušaje da se riješi kriza u vlastitoj zemlji jer bi to bio siguran put da se ponište svi naponi koji su do sada uloženi na polju međunarodnog rješavanja svjetske krize.

Budući da je finasijska i ekonomska kriza uzrokovala i nastanak socijalne i humanitarne krize u svijetu, nastavak konferencije bio je posvećen socijalnim posljedicama krize u svjetlu migracija.

O ovoj temi govorili su: Goran Svilanović, koordinator OSCE-a za ekonomska pitanja i aktivnosti zaštite okoliša, i Siobah O'Donoghue, direktor Centra za prava migranata Irske.

Goran Svilanović naglasio je da, u svjetlu posljedica svjetske finasijske krize, OSCE mora biti najozbiljnije uključen zbog mogućeg uticaja krize na sigurnost u oblasti OSCE-a budući da su se kroz historiju konflikti često javljali zbog kretanja stanovništva, izazvanog ekonomskim uzrocima.

Mnoge od zemalja s najvećim brojem imigranata u regionu OSCE-a najteže su pogođene ekonomskom krizom. Tržište rada je prva oblast na kojoj su se vidjele posljedice, uz masovna otpuštanja radnika u građevinskoj i tekstilnoj industriji koje, tradicionalno, zapošljavaju najveći broj migranata.

Jasno je da krizno vrijeme zahtijeva veću solidarnost između zemlje iz koje su migranti došli i zemlje krajnjeg odredišta.

Kao priorotete, naveo je: zaštitu prava migranata u oblasti rada, životnih uslova i pronalaženja mjera za njihovu zaštitu u slučaju otpuštanja s posla; mjere za olakšavanje protoka novca putem smanjenja cijena transakcije; neophodnost zaštite migranata od ksenofobije, diskriminacije i gubitka posla.

Svilanović je zaključio da tržište rada i putevi migranata treba da ostanu otvoreni, čime bi se spriječile ilegalne migracije i trgovina ljudima.

Bez koherentne politike, uticaj migracija može destabilizirati tržište rada, unazaditi radne uslove i narušiti socijalnu jedinstvenost zemlje koja zapošljava migrante.

Međutim, ako je dobro vođena, migracija može da bude posmatrana i kao dio rješenja problema sadašnje krize, budući da su migranti dugoročno rješenje za tržište rada i radno su osposobljeni za stimuliranje oporavka ekonomije.

Izvještaj pripremila

Jelena Rajaković
sekretar stalne delegacije PSBiH u PSOSCE-a

- **Napomena: Izvještaj odbrio prvi zamjenik predsjedavajućeg Stalne delegacije PS BiH u OSCE PA g. Šemsudin Mehmedović**

Dostaviti:

- Kolegiju Predstavničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Komisiji za spoljne poslove Predstavničkog doma
- Komisiji za spoljnu i trgovinsku politiku Doma naroda
- Članovima delegacije PS BiH u OSCE PA

Kopija: Ministarstvo inostranih poslova BiH